

Betydningen af de første leveår afhænger af, hvad der sker i teenageårene

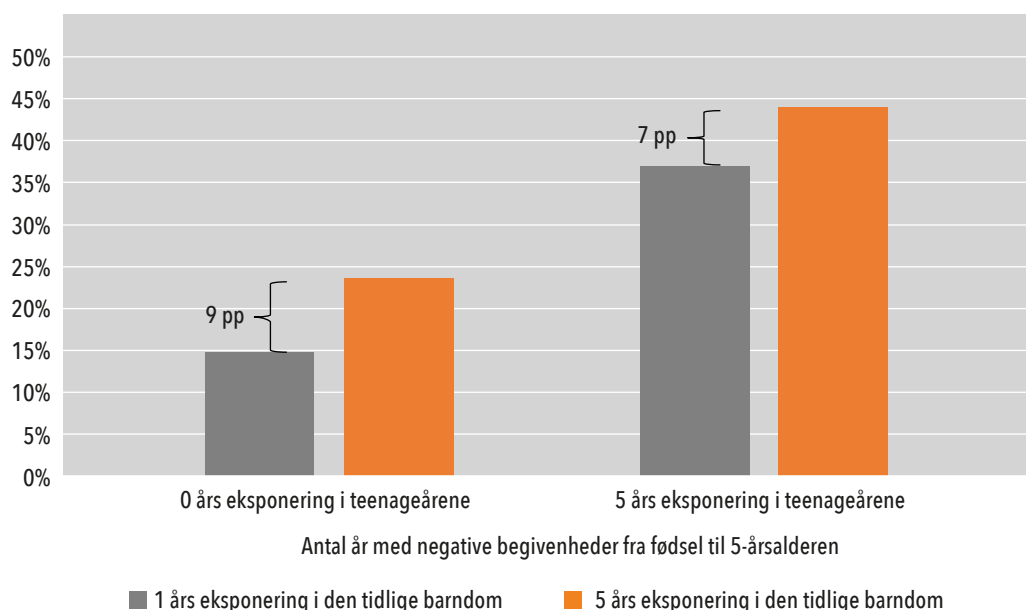
I dag er tidlig indsats et centralt parameter i arbejdet med børn og unge, og især i arbejdet med børn og unge fra udsatte familier. Dette fokus afspejler viden om, at mennesket er særlig modtageligt overfor både positive og negative påvirkninger i de første leveår. Forskning fra ROCKWOOL Fondens Forskningsenhed, der er udført i samarbejde med forskere fra Tempel University og University of California, viser dog, at betydningen af negative påvirkninger i de første leveår afhænger af, hvad man udsættes for i teenageårene.

Studiet, der er udgivet i det akademiske tidsskrift *Developmental Psychology*, har haft til formål at belyse sammenhængen mellem antal år med negative påvirkninger

på forskellige tidspunkter i opvæksten (dvs. før det fyldte 18. år) og risikoen for at opleve negative begivenheder i det tidlige voksenliv (ved 18-19-årsalderen). De negative påvirkninger under opvæksten drejer sig om anbringelser uden for hjemmet eller forældrenes langvarige arbejdsløshed, dårlige mentale helbred, kriminalitet, død og skilsmisse. De negative begivenheder i det tidlige voksenliv består i den unges eget dårlige mentale helbred, kriminalitet, manglende uddannelse og manglende tilknytning til arbejdsmarkedet.

Figur 1 viser resultaterne, og den skal først og fremmest læses sådan, at mange negative påvirkninger i opvækst-årene øger risikoen for at opleve negative begivenheder i det tidlige voksenliv. Men figuren viser også, at betydningen af forskellen mellem ét og fem år med negative

Figur 1: Risiko for at opleve negative begivenheder i de tidlige voksenår, afhængigt af eksponering for negative oplevelser i den tidlige barndom og i teenageårene.

Kilde: ROCKWOOL Fondens Forskningsenhed baseret på data fra Danmarks Statistik.

påvirkninger i de tidlige år varierer med antallet af år med negative påvirkninger i teenageårene. Hvis det unge menneske ikke udsættes for negative påvirkninger i teenageårene, er forskellen mellem et og fem år med negative påvirkninger i de tidlige år på 9 procentpoint. Det betyder, at et ungt menneske, som udsættes for negative påvirkninger alle år, fra det fødes, til det fylder 5 år, har ca. 24 procent risiko for at udvikle dårligt mentalt helbred, begå kriminalitet og/eller ikke at være under uddannelse eller i arbejde ved 18-19-årsalderen, mens denne risiko ligger på ca. 15 procent for det unge menneske, som kun var udsat for negative påvirkninger i et år, før det fyldte 5 år.

Men hvis det unge menneske også udsættes for negative påvirkninger i 5 år i teenageårene, er forskellen kun på 7 procentpoint, hvilket svarer til, at det unge menneske, som både udsættes for negative påvirkninger i 5 år i den tidlige barndom og i 5 år i teenageårene, har 44 procent risiko for at udvikle dårligt mentalt helbred,

begå kriminalitet og/eller ikke at være under uddannelse eller i arbejde ved 18-19-årsalderen, mens denne risiko ligger på ca. 37 procent, hvis det unge menneske kun var udsat for negative påvirkninger i et år, før det fyldte 5 år.

På det mere overordnede plan betyder disse resultater, at vi ikke kan vurdere betydningen af det, der sker tidligt i livet, uafhængigt af det, der sker senere i livet – at det ikke kun er de tidlige påvirkninger, negative som positive, som har betydning. Men det betyder også, at alt ikke er tabt, blot fordi barnet udsættes for negative påvirkninger i de tidlige år: Når negative påvirkninger i teenageårene er vigtige, betyder det også, at fraværet af negative påvirkninger og tilstedeværelsen af positive påvirkninger kan gøre en forskel for de unge mennesker, som er kommet dårligt fra start. Som formuleret af UNICEF: På linje med de tidlige år, udgør også teenageårene et åbent vindue for at påvirke vores unge i en positiv retning.

Undersøgelsens publicering

Andersen, Signe Hald, Steinberg, Laurence & Belsky, Jay (2021): *Beyond Early Years vs. Adolescence: The Interactive Effect of Adversity in Both Periods on Life-Course Development.*

Developmental Psychology, 57(11): 1958-1967

Nyt fra ROCKWOOL Fondens Forskningsenhed. (ISSN 1396-1217) udgives for at informere offentligheden om resultaterne af den løbende forskning i enheden.

Nyhedsbrevet er ikke ophavsretligt beskyttet og må frit citeres eller kopieres med fornøden kildeangivelse.

Du kan se andre udgivelser fra forskningsenheden på: www.rockwoolfonden.dk/forside/forskning